

N:o 142.

Herr C. Ljungman: Om ändring af Kongl. Förordningen den 26 Okt. 1866, angående vilkoren för försäljning af bränvin samt andra brända eller destillerade spirituösa drycker.

De flesta med mig hafva ännu uti lifligt minne den tid då handeln med bränvin var, så att säga, fri och de få ansvarsbestämmelser, som voro gjorda i ändamål att förhindra och uti någon mån hejda det oerhörda superiet, mötte så stora hinder, att den allmänna åklagaremagten med allt nit och all vaksamhet, blott föga kunde utträtta till hämmande af bränvinsströmmen uti dess starka och förhärjande framfart. Nästan hvar helst, man då vände sina ögon på land som i stad, varseblef man det af bränvinet framkallade eländet och människor stadda uti en förnedring långt under djuren. Detta så hotande och allt mera kringgripande onda, kunde ej undgå att smärtsamt röra fosterlands- och människovännens sinne samt föranledde omsider statsmagterna att vidtaga en sådan lagstiftning så väl i afseende på tillverkning som i afseende på försäljning af bränvin, hvilken åsyftade att betydligt inskränka förbrukningen af denna rusdryck.

Ogonskenlig och hugnerik var den förändring uti ifrågavarande hänseende som på denna lagstiftning följde, i synnerhet uppå landsbygden. Långa tider kunde fortgå, utan att människovännens öga sårades genom åsynen af någon berusad like. Men så hade ej heller den så kallade landthandeln vunnit den utbredning som nu, och man hade icke ännu kommit att med densamma — åtminstone icke mera allmänt — förbinda det kringgående af allmän lag och den kränkning af undersåtlig pligt, som numera har blifvit och är rygtbar under namn af "ankring, salning", m. m.

Hvad härmed förstås, behöfver ty värr ingen förklaring, enär det är allt för allmänt bekant. Detta lagens kringgående har åter framkallat nästan allt det onda, som under den ofvan berörda bränvinsperioden var i svang, oordentlig hushållning, kroppslig och andlig förslappning, sedeslöshet, fridstörande

störande uppträden inom och utom familjelifvet samt annat brottsligt förhållande. Och fattigdomen har för närvarande uti nämnda ofog en så mycket verksammare orsak, som bränvinet nu kostar mycket mera än under superioriets förr omnämnda blomstringstid. Härtill kommer ock något, som väl bör kunna anses vara egnadt att väcka de lagstiftande magternas synnerliga uppmärksamhet, nemligen den omständigheten, att det försök att gäcka gifven lag som nämnda "ankring eller salning" i sig innebär, framkallar hos både det uppväxande och hos det mognade släktet en vanvördnad för landets lagar i allmänhet, som är alldeles stridande emot ett rätt medborgerligt sinne och således äfven oförenlig med den kärlek, som hvar och en är skyldig sitt fosterland.

Kan väl önskvärd framgång förväntas af de bemödanden och uppoffringar, som göras till befrämjande af folkets allmänna lyftning uti intellektuellt, sedligt och ekonomiskt hänseende, om ett ondt som det ifrågavarande icke blott skall få fortfara, utan ock genom exemplets makt gripa allt mera omkring sig!

Till följd af hvad jag ofvanföre anfört och för att om möjligt kunna förhindra den nu gängse oloffliga handeln med bränvin får jag föreslå,

att bränvin må ej till mindre belopp än 150 kannor säljas af annan än den, som, enligt § 2 och 4 af Kongl. Maj:ts nådiga Förordning af 26 Oktober 1866, dertill berättigad är.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhåller

Stockholm den 27 Januari 1869

Carl Ljungman.